

Plenum

Onsdag 29.5.2024 kl. 14.00—17.21

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Keva och till vissa lagar som har samband med den

Regeringens proposition RP 55/2024 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet, som ekonomiskt ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena. — Minister Ikonen, varsågod.

Debatt

15.04 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keva on julkisen alan eläkelaitos, joka vastaa kuntien, hyvinvointialueiden, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläketurvasta. Tällä hetkellä Kevan toiminnan yleinen valvonta kuuluu valtiovarainministeriölle, ja Finanssivalvonta vastaa Kevan sijoitustoiminnan valvonnasta. Jaettua valvontavastuuta voidaan pitää ongelmallisena sekä periaatteellisesti että käytännön näkökulmasta. Se voi aiheuttaa valvontaan rajapintoja, epäselvyyttä ja katvealueita, eivätkä ministeriöt ole lähtökohtaisesti valvontaorganisaatioita. Myös Finanssivalvonta ja eduskunnan talousvaliokunta ja sosiaali- ja terveystalvaliokunta ovat pitäneet nykyistä jaettua valvontamallia ongelmallisena.

Tällä esityksellä Kevan valvonta siirrettäisiin kokonaisuudessaan valtiovarainministeriöltä Finanssivalvonnan tehtäväksi, eli Finanssivalvonnan suorittama valvonta laajenisi kattamaan sijoitustoiminnan ohella myös Kevan muun toiminnan. Valtiovarainministeriö nimittäisi kuitenkin edelleen Kevan valtuutetut, vahvistaisi Kevan jäsenyhteisöjen henkilöstön eläkemenojen tasausmaksun sekä vastaisi eräistä muista tehtävistä, jotka liittyvät valtion, kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan hoitoon Kevassa.

Kevasta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset Finanssivalvonnan valvontatehtäväänsä varten tarvitsemista valvonta- ja määräyksenantovaltuuksista. Finanssivalvonnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että Finanssivalvonta saisi Kevaan nähden monilta osin vastaavat valvontavaltuudet kuin esimerkiksi työeläkeyhtiöiden suhteen. Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetussa laissa säädettyä Kevalta perittävää valvontamaksua korotettaisiin vastaamaan Finanssivalvonnan laajentuvaa valvontatehtävää. Finanssivalvonnan toimintaa rahoitetaan pääasiassa valvottavilta ja muilta maksuvelvollisilta perittävillä

Punkt i protokollet PR 57/2024 rd

valvonta- ja toimenpidemaksuilla. Jatkossa Kevan maksama valvontamaksu vastaisi kokoluokaltaan vastaavankokoisten työeläkeyhtiöiden maksuja.

Samalla Kevasta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä muita muutoksia. Kevan hallitukselle ja toimitusjohtajalle asetettuja erityisiä kelpoisuusvaatimuksia ja toimintavelvoitteita tarkennettaisiin niin, että ne vastaisivat pitkälti työeläkeyhtiöiden johdolle asetettuja vaatimuksia ja velvoitteita. Lakiin lisättäisiin myös säännökset Kevan vastuullisesta matemaatikosta lainaten pitkälti työeläkeyhtiöissä toimivia vastuullisia vakuutusmatemaatikkoja koskevaa sääntelyä. Näiden muutosten ei arvioida käytännössä juuri vaikuttavan Kevan toimintaan.

Lisäksi Kevasta annettuun lakiin ehdotetuilla muutoksilla mahdollistettaisiin sähköiset kokoukset Kevan valtuutettujen ja vaalivaliokunnan kokouksissa sekä poistettaisiin lakisääteinen velvollisuus asettaa Kevan yhteydessä toimiva työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden neuvottelukunta.

Esityksellä myös luovuttaisiin valtiovarainministeriön, Kirkon eläkerahaston, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin velvollisuudesta arvioida viiden vuoden välein laajemmin kyseisten tahojen henkilöstön eläkkeiden hoidon kustannustehokkuutta ja laatutasoa. Jatkossa tätä arviointia tehtäisiin suppeammassa muodossa vuosittain.

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausuntokierroksella keväällä, ja lausunnonantajat kannattivat laajasti esityksen tavoitteita ja ehdotettuja muutoksia. Valvonnan siirron ja muiden lakimuutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2025. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.08 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Ikosta tämän asian esittelystä. Esityksessä tosiaan ehdotetaan, että Kevan valvonta siirretään kokonaisuudessaan valtiovarainministeriöltä Finanssivalvonnan tehtäväksi. Nykyisellään Kevan toiminnan yleinen valvonta kuuluu Kevasta annetun lain 6 §:n mukaan valtiovarainministeriölle. Kuten tässä esityksessä todetaan, Finanssivalvonnan suorittama Kevan valvonta olisi yleiseltä luonteeltaan laillisuusvalvontaa, sen sijaan esimerkiksi yksittäisten Kevan tekemien eläkepäätösten oikeellisuuden arviointi kuuluisi työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle ja vakuutusosastoille.

Arvoisa puhemies! Esityksessä myös todetaan, että eduskunnan talousvaliokunta ja sosiaali- ja terveysvaliokunta ovat pitäneet valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan jaettua valvontavastuuta ongelmallisena. Siksi on hyvä, että tätä tilannetta nyt tällä hallituksen esityksellä selkeytetään.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan todeta, että keskusta esitti aiemmin omassa vaihtoehdossaan, että yleensäkin eläkejärjestelmän kestävyttä parannettaisiin tavoittelemalla korkeampia sijoitustuottoja ja tehostamalla eläkkeiden maksatukseen liittyvää hallintoa. Nyt kun syntyvyyskin on laskenut todella voimakkaasti, niin eläkejärjestelmän kestävyttä vahvistavia toimenpiteitä kaikkiaan tarvitaan monipuolisesti, vaikka totta kai olennaista tietysti olisi se, että saisimme tähän maahan lisää lapsia, koska sillä on suuri merkitys meidän eläkejärjestelmän kestävyydelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 57/2024 rd

15.09 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Ollaan tärkeän asian äärellä. Keva on tosiaan Suomen suurin eläkelaitos, suurin eläkevakuuttaja, jolla vakuutettuja on yhteensä 736 000 ja eläkkeensaajia 614 000. Rahastoa Keva on kerryttänyt vuodesta 1988 vuoteen 2017 asti, jolloin sitten rahastosta jouduttiin alkaa maksamaan eläkkeitä. Onneksi toki niitä pääoman tuottoja, ei pääomaa — pääoma kasvaa kaiken aikaa — ja tätä puskurirahastoa on nyt koossa noin 68 miljardia euroa.

Keva maksaa tosiaan omien jäsenyhteisöjensä osalta eläkkeitä 6,7 miljardia vuodessa, valtion eläkkeitä 5,3 miljardia ja kirkon, Kelan ja Suomen Pankin eläkkeitä noin 400 miljoonaa euroa vuodessa, eli kyse on meidän suomalaisten arjessa aivan valtavan tärkeästä toimijasta. Tosiaan on tietysti tärkeää, kun kyse on tällaisesta tärkeästä hyvinvointiyhteiskunnan käytännön toteuttajasta, pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan suomalaisen sovelluksen aivan keskeisestä kulmakivestä, että luottamus Kevan toimintaan, samoin kuin tietysti kaikkien muiden eläkealan toimijoiden toimintaa kohtaan, on kuin suomalainen peruskallio: lujaa. Tässä mielessä valvonnan järjestäminen viimeisen päälle asiallisesti on tietysti tarkoituksenmukaista, jotta tuo luottamus säilyy ja voidaan ajatella niin, että myös tämä sukupolvet ylittävä luottamus eläketurvaan säilyy. Tässä mielessä on varmasti perusteltua, että tehdään näitä muutoksia, joita tässä ministeri Ikonen edellä esitteli.

Haluan myös kiittää ministeriä ja ministeriön lainvalmistelua siitä, että lausuntokierroksella annettu palaute on otettu myös hallituksen esitystä lopulliseen muotoonsa hiottaessa varsin hyvin huomioon. Varmasti ministeriö on valmis myös sitten vuorovaikutuksessa sosiaali- ja terveystieteiden kanssa mietintöä laadittaessa vielä tätä hyvää yhteistyötä niiden asioiden osalta jatkamaan, jos esimerkiksi joitain tällaisia teknisiä huomioita siellä huolellisessa valiokuntakäsittelyssä havaitaan.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla pidän tuota puhemiesneuvoston esitystä oikein perusteltuna.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että kuntien eläkevakuutuksen valvonta siirtyy Finanssivalvonnalle. Se on ihan järkevää, että tällaiset tärkeät valvontatehtävät osoitetaan yhdelle toimijalle, koska heillä kuitenkin ovat asiantuntemus ja yhteydet siihen valvottavaan asiaan varmasti parhaat tällä hetkellä. En tarkoita, että se olisi tähän saakka huonoa ollut, ei missään nimessä, vaan sitä, että se laitetaan yhdelle toimijalle, jonka erikoistehtävänä se vain ja ainoastaan on. Sen valvonnan saaminen ja myös yhteyden pitäminen muun muassa Euroopan suuntaan on äärimmäisen tärkeää. Tiedän, että Finanssivalvonnassa tehdään hyvää työtä. Olenhan ollut muutaman kerran talousvaliokunnan jäsenenäkin ja nähnyt, mitä se homma käytännössä siellä on. Tervehdin tätä muutosta erittäin hyvänä ja tervetulleena.

Kun tuossa hallituksen vuosikertomus -asiassa mainitsin aikaisemmin tästä eläkeyhtiöiden tilanteesta, niin rohkenen sen verran sivuta vielä asiaa, että kun luin Helsingin Sanomista Risto Murron haastattelun, niin tuli mieleeni tämän asian yhteydessä, että tämä on erittäin vakava asia, tämä suomalaisten eläkeyhtiöiden tilanne, kun meidän suomalaisen yhteiskunnan tuottavuus on laskenut ja se välittömästi vaikuttaa eläkeyhtiöihin. Koska eläkeyhtiöihin tuleva eläkemaksuvirta pienenee, niin sitten pahimmillaan osakkeiden arvo laskee, ja silloin, kuten Murto tässä omassa puheenvuorossaan sanoi, tämä pitää hoitaa nyt kuntoon, tai sitten Suomesta osakkeiden sijoitusrahat lähtevät ulkomaille. Tämä on yksi

Punkt i protokollet PR 57/2024 rd

ulottuvuus. Tietenkään ei kuulu Finanssivalvonnalle, mutta kyllä vaikka sitten ministerille ja maan hallitukselle varmasti kuuluu.

Toivon, että sekä uusi valvontasysteemi toimii erittäin hyvin että saataisiin tämä eläkevakuutusyhtiöitä koskeva asia kuntoon, koska siinä ei ole eläkeyhtiöissä itsessä vika, vaan tässä salissa on se vika. Meidän pitää luoda tilanne ihan uudeksi, muuten, kun sitten nuoremmat jäävät eläkkeelle, heidän eläketurvansa ei olekaan enää niin hyvässä turvassa kuin miltä tällä hetkellä näyttää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.14 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Katson, että valvonnan siirtäminen valtiovarainministeriöltä Finanssivalvontaan on minusta perusteltu myös Kevan osalta, kuten tässä nyt esitetään. Tästä lakiesityksestä oli lausuntokierros, ja silloin lausuntokierrokselle lähteneessä versiossa oli kuitenkin muutama periaatteellinen väärinkäsitys. En ole nyt ehtinyt, pahoittelen sitä, tarkistamaan, onko ne tässä matkan varrella lausuntojen perusteella korjattu. Toivottavasti on, ja jos sitten on niin, kuten edustaja Auttokin tuossa totesi, että valiokuntakäsittelyssä käy ilmi, että sinne on jäänyt vielä joitakin ongelmia — sanotaan, että lakipykälä — jotka eivät tunnista Kevan erityistä roolia, esimerkiksi sitä, että kyseessä ei ole eläkeyhtiö, niin on tärkeää, että kun tämä ei ole puoluepoliittinen tai hallitus—oppositio-kysymys, niin sitten valiokunnan käsittelyssä ne vain korjataan.

Siinä lausuntokierrokselle lähteneessä versiossahan oli pari semmoista asiaa, jotka, voi sanoa, vaativat erityisen huomion. Yksi niistä on se, että kirjanpito- ja tilinpäätöskäytännössä tulee huomioida Kevan erityinen luonne. Keva ei ole kirjanpitovelvollinen kirjanpitolain mukaan, vaan Keva noudattaa kirjanpitolakia soveltuvin osin. Ja on erityisen tärkeää, että kun Kevassa on sijoitusomaisuus kirjattu aina taseeseen käypään arvoon ja silloin se antaa muuten mahdollisimman oikean tiedonkin aina tilinpäätöshetkellä siitä, mikä on vaikkapa rahaston suuruus ja mikä on tilinpäätöksen oikea tulos, niin se jatkossakin voitaisiin tehdä näin, niin kuin tähänkin saakka. Eikä sille ole sinänsä mitään estettä, kunhan vain tässä laissa ei tavallaan vahingossa lähdetä sitä sekoittamaan.

Kysehän ei ole Kevassa tosiaan vakuutustoiminnasta siinä mielessä, kun siellä luonnoksessa, joka lähti lausunnolle, oli viittaukset vakuutustoiminnan lainsäädäntöön ja hyvään vakuutustapaan. Nehän olivat sinänsä virheellisiä, koska ne eivät Kevaa suoraan koske. Mutta nämä ovat yksityiskohtia, jotka varmasti, kuten sanoin, kannattaa korjata, jos ei niitä ole korjattu. Ministeri ehkä voi vastatakin, onko ne korjattu lausuntojen jälkeen. Jos niitä ilmenee, niin ne kannattaa korjata. Itse asiahan on sinänsä hyvä, että meillä on sitten valvonta yhdessä instanssissa. Muutoinkin pidän, lähtemättä yksilöimään, aika perusteltuina niitä muutoksia, jotka koskevat vaikkapa johdon kelpoisuutta ja muuta. Minusta nämä esitykset, jotka ovat tässä, ovat aika perusteltuja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, noin viisi minuuttia.

15.17 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Arvoisa puhemies! Täällä oli hyvä keskustelu. Kiitos kaikille ja kiitos tästä myönteisestä asenteesta. Minä uskon, että tämän keskustelun pohjalta on kyllä hyvin yhteinen suunta näille muutoksille ja tältä pohjalta on hyvä myöskin viedä eteenpäin sitten valiokuntien käsittely.

Punkt i protokollet PR 57/2024 rd

Täällä tuli kysymyksiä tästä eläkejärjestelmän kestävydestä kaikkiaan. Se on varmasti asia, jonka kaikki jaamme kysymyksenä, että haluamme sitä vahvistaa osaltamme, että saamme sitä turvattua erilaisin toimin.

Samoin täällä nousi hyvin esiin, miten tärkeää on se, että luottamus niin Kevaan kuin muihinkin eläkevakuuttajiin säilyy, ja tässä varmasti Kevan osalta tällä valvonnalla on myöskin oma roolinsa, niin kuin edustaja Autto täällä totesikin.

Sitten vielä tuli tässä kysymyksiä tästä, millä tavalla näitä on otettu esiin eri lausunnoissa. Täällä on pitkä lista asioita, mitä on käyty läpi, ja näistä lausunnoista on tehty tarkat koonnit ja niitä on pyritty ottamaan huomioon, niin kuin tässä keskustelussa tulikin esiin. Ja jos siellä jotain sellaista vielä on, mitä on tarpeen ottaa huomioon, niin niitä varmasti voi sitten valiokuntavaiheessa vielä tarkentaa, jos siellä on joku sellainen kohta, mutta ainakin niitä on pyritty huomioimaan. Ja vakuutuslainsäädäntöä ja hyvää vakuutustapaa koskeviin termeihin — sen täältä muistan — tuli ainakin korjauksia, mutta niitä voi varmasti sitten valiokunnassa tarkentaa.

Kiitän tältä pohjalta hyvää keskustelusta, ja viedään tätä hallituksen esitystä sitten tältä pohjalta eteenpäin. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet, som ekonomiutskottet ska lämna utlåtande till.